

РЕЗУЛЬТАТИ ХІРУРГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ АНЕВРИЗМ ЛІВОГО ШЛУНОЧКА ЗА МЕТОДИКОЮ ЕНДОВЕНТРИКУЛОПЛАСТИКИ З ЛАТКОЮ ТА БЕЗ ЛАТКИ

Руденко А.В., Руденко С.А.

НІССХ ім М.М. Амосова АМН України, Київ, Україна

Мета роботи. Порівняти ефективність ендовентрикулопластики без латки та з використанням латки при хірургічному лікуванні аневризм лівого шлуночка серця.

Матеріали та методи. З січня 2000 року по грудень 2009 року в Національному інституті серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова було прооперовано 939 пацієнтів з аневризмою лівого шлуночка серця. Було сформовано дві групи пацієнтів, яким було виконано операцію по методиці ендовентрикулопластики. В першу групу ввійшли 238 пацієнтів, яким виконано ендовентрикулопластику без латки. В другу групу ввійшли хворі прооперовані за методикою ендовентрикулопластики з латкою. Середній вік пацієнтів групи 1 становив $53,9 \pm 8,8$ р., в групі 2 – $53,6 \pm 8,8$ р. Доля жінок в обох групах становила 9,3%. Більшість пацієнтів мали в анамнезі гіпертонічну хворобу (65,3%). Діагноз цукрового діабету був поставлений 26 (7,8%) хворим. В обох досліджуваних групах значна частина пацієнтів відносилась до 3-4 функціонального класу за NYHA (61% та 55,2% відповідно). Зниження фракції викиду лівого шлуночка менше 40% було діагностовано у 50,4%(90) пацієнтів групи 1 і у 50%(48) хворих групи 2.

Результати. Найпоширенішим ускладненням в обох групах була гостра серцево-судинна недостатність (ГССН). Так, в групі 1 ГССН II-III ст. розвинулась у 7,1% (17) пацієнтів, а у групі 2 – у 14,6% (14). Причому, у 2,1% (2) хворих групи 2 вимушені були використовувати внутрішньоаортальну балонну контра пульсацію, а у групі 1 – у 1,7% (4). Чим нижча була доопераційна фракція у пацієнтів групи 1, тим частіше у них розвивалась ГССН у післяопераційному періоді. Так, у підгрупі пацієнтів з ФВ від 41-50%, ГССН виникла у 5 (5,7%) хворих, а у підгрупі з ФВ

меншою за 30% – у 5 (16,7%). У пацієнтів з ФВ більшою за 50% взагалі ГССН в післяопераційному періоді не спостерігалась. В той же час, у хворих групи 2 ГССН виникала не залежно від величини доопераційної ФВ. Летальність в групі 1 склала 1,3% (3), а у групі 2 – 2,1% (2). В групі 1 всі померлі хворі мали доопераційну ФВ меншу за 30%. В групі 2 по одному летальному випадку спостерігалось в підгрупах з ФВ нижчою за 30% і від 31-40%. **Висновки.** При хірургічному лікуванні аневризм лівого шлуночка, включаючи аневризми великих розмірів, в більшості випадків можливе виконання ендовентрикулопластики без використання латки. Розвиток великих аневризм лівого шлуночка з ураженням всіх стінок ЛШ в ряді випадків потребує використання латки.

Ключові слова: аневризма лівого шлуночка, ендовентрикулопластика, латка.

Ішемічна хвороба серця (ІХС) є однією з найбільш розповсюджених і найбільш небезпечних хвороб. Особливо актуальною проблема лікування АЛШ є для України, якщо в США частка хворих з АЛШ серед всіх прооперованих з приводу ІХС складає менше 1%, то в Україні – більше 18%. Неблагоприятний і природний перебіг АЛШ при консервативному лікуванні: до кінця п'ятого року залишаються живими 52% хворих, а до десятого року – 18% [1,2].

Основними ускладненнями, що призводять до летальних наслідків при природному перебігу АЛШ, є серцева недостатність (СН), тромбоемболії судин великого кола кровообігу, порушення ритму серця. Єдиним ефективним методом, здатним попередити розвиток небезпечних ускладнень АЛШ, є хірургічне втручання. Чільне місце в досягненні гемодинамічного ефекту операції займає методика реконструкції ЛШ. Кількість використовуваних на сьогодні методик відносно невелика. Останні роки широко почали використовувати різні види ендовентрикулопластики. В той же час, серед хірургів відсутня єдина думка стосовно застосування того чи іншого варіанту ендовентрикулопластики ЛШ [3-5].

Мета роботи. Порівняти ефективність ендовентрикулопластики без латки та з

використанням латки при хірургічному лікуванні аневризми лівого шлуночка серця.

Матеріали та методи. З січня 2000 року по грудень 2009 року в Національному інституті серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова було прооперовано 939 пацієнтів з аневризмою лівого шлуночка серця. Було сформовано дві групи пацієнтів, яким було виконано операцію по методиці ендовентрикулопластики. В першу групу ввійшли 238 пацієнтів, яким виконано ендовентрикулопластику без латки. В другу групу ввійшли хворі прооперовані за методикою ендовентрикулопластики з латкою.

Середній вік пацієнтів групи 1 становив $53,9 \pm 8,8$ р., в групі 2 – $53,6 \pm 8,8$ р. Доля жінок в обох групах становила 9,3%. Більшість пацієнтів мали в анамнезі гіпертонічну хворобу (65,3%). Наявність цукрового діабету в анамнезі погіршує прогноз для хворих на ІХС. Тому частина пацієнтів з цим супутнім захворюванням потребує особливої уваги. Серед пацієнтів обох груп було багато хворих з підвищеним рівнем цукру в крові, але діагноз цукрового діабету ґрунтувався виключно на висновках ендокринологів. За цими критеріями діагноз цукрового діабету був поставлений 26 (7,8%) хворим. В обох досліджуваних групах значна частина пацієнтів відносилась до 3-4 функціонального класу за NYHA (61% та 55,2% відповідно). Зниження фракції викиду лівого шлуночка менше 40% було діагностовано у 50,4% (90) пацієнтів групи 1 і у 50% (48) хворих групи 2.

Результати. Нами була проаналізована частота виникнення післяопераційних ускладнень в обох групах (табл. 1).

Таблиця 1

Частота виникнення післяопераційних ускладнень

Характер ускладнення	Група 1 (n-238)	Група 2 (n-96)	p
ГССН II-III ст	17(7,1%)	14 (14,6%)	>0,05
ГПМК	1(0,4%)	1 (1,0%)	>0,05
Дихальна недостатність	3 (1,3%)	3 (3,1%)	>0,05
Порушення ритму	17 (7,1%)	6 (6,2%)	>0,05
ШКК	1 (0,4%)	0	>0,05

ВАБК	4 (1,7%)	2 (2,1%)	>0,05
------	----------	----------	-------

Найпоширенішим ускладненням в обох групах була гостра серцево-судинна недостатність(ГССН). Так, в групі 1 ГССН II-III ст. розвинулась у 7,1% (17) пацієнтів, а у групі 2 – у 14,6% (14). Причому, у 2,1% (2) хворих групи 2 вимушені були використовувати внутрішньоаортальну балонну контра пульсацію, а у групі 1 – у 1,7% (4). На другому місці по частоті виникнення знаходяться різні порушення ритму серця. Дані ускладнення були діагностовані у 7,1% (17) пацієнтів групи 1 та у 6,2% (6) хворих групи 2.

Ми провели аналіз частоти виникнення ГССН в залежності від доопераційної фракції викиду ЛШ (табл. 2).

Таблиця 2

Частота виникнення ГССН в залежності від доопераційної ФВ

Фракція викиду	Частота виникнення ССН II-III ст. в залежності від величини доопераційної ФВ			
	Група 1		Група 2	
	N	ССН	N	ССН
<30%	30	5 16,7%	17	4 23,5%
31-40%	90	7 7,8%	31	4 12,9%
41-50%	87	5 5,7%	35	3 8,6%
51-60%	27	0	11	2 18,2%
>61%	4	0	2	1 50,0%

Чим нижча була доопераційна фракція у пацієнтів групи 1, тим частіше у них розвивалась ГССН у післяопераційному періоді. Так, у підгрупі пацієнтів з ФВ від 41-50%, ГССН виникла у 5(5,7%) хворих, а у підгрупі з ФВ меншою за 30% – у 5(16,7%). У пацієнтів з ФВ більшою за 50% взагалі ГССН в післяопераційному періоді не спостерігалась. В той же час, у хворих групи 2 ГССН виникала не

залежно від величини доопераційної ФВ. Летальність в групі 1 склала 1,3%(3), а у групі 2 – 2,1%(2). В групі 1 всі померлі хворі мали доопераційну ФВ меншу за 30%. В групі 2 по одному летальному випадку спостерігалось в підгрупах з ФВ нижчою за 30% і від 31-40%.

При вивченні віддалених результатів операцій виявили, що більшість пацієнтів перейшли в 1-2 функціональний клас за NYHA. Середнє значення ФВ виросло в групі 1 з $39,7 \pm 9,2$ до $50,2 \pm 7,3$, а у групі 2 – з $38,4 \pm 10,7$ до $46,7 \pm 8,4$.

Висновки

- При хірургічному лікуванні аневризм лівого шлуночка, включаючи аневризми великих розмірів, в більшості випадків можливе виконання ендовентрикулопластики без використання латки.
- Розвиток великих аневризм лівого шлуночка з ураженням всіх стінок ЛШ в ряді випадків потребує використання латки.

Література

1. Коваленко В.М. Сучасний стан кардіології в Україні і перспективи втілення нових технологій діагностики і лікування. // Журн. АМН України. – 2004. – т.10, № 2. – С. 268-272.
2. Menicanti L. The Dor procedure: What has changed after fifteen years of clinical practice? / L. Menicanti, M. Di Donati // J. Thorac. Cardiovasc. Surg. – 2002. – V. 124. – P. 886–890.
3. Bolooki H. Factors affecting late survival after surgical remodeling of left ventricular aneurysms / H. Bolooki, E. DeMarchena, S. Mallon [et al.] // J. Thorac. Cardiovasc. Surg. – 2003. – V. 126. – P. 374–383.
4. Marchenko A. V. Left ventricular dimension and shape after postinfarction aneurysm repair / A.V. Marchenko, A.M. Cherniavsky, T.L. Volokitina [et al.] // Eur. J. Cardiothorac. Surg. – 2005. – V. 27. – P. 475–480.
5. Бабокин В.Е. Результаты реконструкции левого желудочка (операции Дора). / В.Е. Бабокин, В.М. Шипулин, Е.Н. Павлюкова // Сердечно-сосудистые

РЕЗУЛЬТАТЫ ХИРУРГИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ АНЕВРИЗМ ЛЕВОГО ЖЕЛУДОЧКА ПО МЕТОДИКЕ ЭНДОВЕНТРИКУЛОПЛАСТИКИ С ЗАПЛАТОЙ И БЕЗ ЗАПЛАТЫ

Руденко А.В., Руденко С.А.

Цель. Сравнить эффективность эндовентрикулопластики и процедуры Дора при хирургическом лечении больших аневризм левого желудочка сердца. **Методы.** в период с января 2000 года по декабрь 2009 года в отделении хирургии ИБС НЦССХ им Н.М. Амосова АМН Украины было выполнено 939 операций по поводу аневризм левого желудочка сердца. Пациенты с большими аневризмами левого желудочка были разделены на две группы. В первую группу вошли 238 пациентов, прооперированный по методике эндовентрикулопластики ЛЖ. Вторую группу составили 96 пациентов, у которых для пластики ЛЖ применялась методика Дора. Обе группы были сопоставимы по возрасту, полу, факторам риска и функциональному классу. Средний возраст пациентов был $53,8 \pm 9,0$ лет. Мужчин было 303 (90,7%), женщин – 31 (9,3%). При сборе анамнеза гипертоническая болезнь была выявлена у 218 (65,3%) пациентов, сахарный диабет – у 26 (7,8%). Стабильная стенокардия выявлена у 309 (92,5%) пациентов, нестабильная стенокардия – у 17 (5,1%), у 8 (2,4%) пациентов стенокардия отсутствовала. **Результаты.** среднее количество шунтов на одного пациента в обеих группах было $2,3 \pm 1,2$. Время перфузии в первой группе было $113,3 \pm 67,5$, а во второй – $144,2 \pm 49,1$. Послеоперационная ССН II-III степени в первой группе возникала в 7,1% (17), а во второй – в 14,6% (14) случаях. Дыхательная недостаточность в послеоперационном периоде в первой группе наблюдалась у 1,3%(3), а во второй группе – у 3,1%(3). Внутриаортальная баллонная контрапульсация в послеоперационном периоде в первой группе использовалась в 1,7%(4) случаях, а во второй группе – в 2,1%(2). Среднее время пребывания в клиник после операции $7,8 \pm 2,8$ дней в первой группе

и $8,1\pm 3,9$ дней во второй группе. Послеоперационная летальность в первой группе составила 1,3% (3), а во второй группе – 2,1% (2). **Выводы.** при хирургическом лечении аневризм левого желудочка, включая аневризмы больших размеров, в большинстве случаев возможно выполнение эндовентрикулопластики без использования синтетической заплаты; развитие больших аневризм левого желудочка с вовлечением в процесс всех стенок ЛЖ в ряде случаев требует использования синтетической заплаты.

Ключевые слова: аневризма левого желудочка, эндовентрикулопластика, заплатата.

RESULTS OF SURGERY OF THE LEFT VENTRICULAR ANEURYSM WITH USING ENDOVENTRICULARPLASTY WITH AND WITHOUT PATCH

A.V. Rudenko, S.A. Rudenko

Objectives. The aim of our study was to compare clinical results of endoventricularplasty of left ventricular with and without patch. **Methods.** From 2000 to 2009 939 patients operated on for postinfarction left ventricular aneurysm. 238 patients (Group 1) were operated with endoventricularplasty without patch and 96 patients (Group 2) – with endoventricularplasty with patch. The two groups were matched with respect to age, comorbid risk factors, functional class, urgency of the operation and concomitant procedures. Mean age was $53,8\pm 9,0$. All patients presented with symptoms of heart failure and angina. The preoperative NYHA functional class was: 1 in 27(8,1%) patients, 2 in 109(32,6%) patients, and 3 in 179(53,6%) patients, 4 in 19(5,7%) patients. **Results.** Mean graft number was $2,3\pm 1,2$. The mean length of hospitalization was $15,6\pm 9,0$ days in Group 1 and $8,0\pm 3,9$ days in Group 2. Hospital mortality in Group 1 was 1,3% and 2,1% in Group 2. Improvements observed in NYHA classes, left ventricular ejection fraction and end-diastolic volumes, end-systolic volumes in both groups. **Conclusions.** In mean cases we can use endoventricularplasty of left ventricular without patch. Using endoventricularplasty with patch is necessary only when aneurysm injury all walls of LV.

Key words: of left ventricular aneurysm, endoventricularplasty, patch.

